

З ОБСЯГУ

Што готують молоды Русины ...	3
О чім нам пиште	5
Лютина – яке село?	6 – 7
Наша Мілка	8 – 9
Про вас, діти	11
Конкурз до Інфо Русина	12

Якій є розділ меджі Русинами і Українцями

„Барз бы ня интересовало, який є розділ меджі Русинами і Українцями” – то є речиня з вопросом, котре єм прочітав в Бардїйовских новостях (БН ч. 15 з 8. 4. 2008) од єдної дописователькы. Моє высвітліня буде заміряне на екзистенцію уведжених народностей в рамках Словеньска. На тых Українців, котры перед 1950 роком были Русинами, респ. їх родичі мають русинське походжіня, жыли і жыють в русиньскім регіоні.

На выходнім Словеньску є веце як 250 сел, в котрых жыє русиньске жытельство а їх материньскым языком є русиньскый язык. В тых селах жыє веце як 250 тисяч людей, но в часі українізації, по 1952 році, была русиньска народность заказана і одтоды собі векшына з них пише словеньску народность. Подля Уставы СР собі каждый чоловік може писати народность подля свого рішіня. При списованю людей в 2001 році ся ку русиньській народности приголосило 24 201 людей а ку русиньскому материньскому языку 54 907. Ку русиньскому материньскому языку ся приголосили і тоты, што собі написали іншу народность, но їх походжіня є русиньске. Ку українській народности ся приголосило 10 814 жытелів Словеньска а з них ку україньскому материньскому языку лем 6 340. Тоты числа суть доказом того, же многы приголошены ку Українцям передтым не были україньской народности а стали ся нима аж по 1952 р. В селах бардїйовского окресу ся ку

**„Отворьте свої
священицькы сердца
і приймите до своєї
любви наш занедбаний
русиньскый народ.
Русины собі заслужать
о много ліпшу судьбу...”**

Бл. П. П. Гойдич

україньській народности написало 444 жытелів, з цілковой кількості 11 087 жытелів з русиньских сел, котры меджі собов бісідують лем

по русиньскы, бо по україньскы не знають а за свою поважують русиньску культуру. Нашы люде, котры по 1947 році одышли на Україну а по 60-ім році ся вернули на Словеньско, многы мають і словеньску народность, бо інакше бы ся не могли вернути до родного краю. До 1945 року штатістики на території бывшой ЧСР уваждали русиньску народность. Русины Словеньска нігда не жыли в єднотнім штаті з Українов, ани за єствованя Київской Русі (9. – 12. ст.). Материньскым языком Русинів на Словеньску все бив русиньскый язык. Материньскым языком про каждого чоловіка є тот язык, котрым ся його мати ку ньому од народжіня пригваряла. Лем материньскым языком собі каждый утриме попливость ку своїм традиціям, звыкам, обычаям і цінностям своей культуры. Поважую за потребу увести факт, же в часі приходу Славянів на теперішню територію Словеньска в 5. – 9. ст. не є реч в жаднім учебнику о тім, же ку нам пришли Українці з України, але уваждать ся приход Білых Хорватів а пізніше ся уваждать народность Русин або Рутен.

Історічна судьба словеньского і русиньского народа на выходнім Словеньску є нелем подобна, але в основі єднака. Обидві народности єднак знашали в минулости утискованя з боку пануючого Угорьска. Авторы визначных публікацій о Бардїйові і його околиці Др. Е. Янота, Др. В. Янковіч і далшы уваджають русиньску народность, не україньску.

В 30-ых роках 20-го ст. з уст дакотрых емігрантів з України зачали ся озывати погляды,

же мы Русины сьме Українці. Така тенденція не мала жадну історічну аргументацію, бо народность жадного чоловіка ся не може родити споза зеленого стола. Народность як і принадлежность к даному народу ся родить в сердці чоловіка. Не нагодов великий патріот Русинів Бл. єпископ Гойдич, ЧСВВ, уж в 1927 році з нагоды отворіня выставки народной культуры в Пряшові повів: „Я не єм Рус ани Українець. Я Русин, который ту хоче жыти і умерти”.

В часі народного оброджіня в 1948 р. і пізніше, русиньскы будителі А. Духнович, А. Добрянський, А. Павлович, Й. Гаганець, П. Гойдич, В. Гопко брали велику іншпірацію од Штуровців. Велику роль зограла в тім, же Русины оживовали русиньску культуру і все ся ку ній голосили. На челі народного оброджіня Русинів стояли визначны представителі грекокатолицькой церкви а тот факт до значной міры бив тыж причінов заказу русиньской народности в 50-ых роках 20. ст., коли у нас была заказана і грекокатолицька церьков. На основі узнесенія УВ КСС з 28. юна 1952 было вирішено, же Русины суть Українці. Так было зроблено без волі русиньского жытельства, зато тот процес Русины прияли з великим odporом. То было насилне і недемократичне. З вечера до рана ся вшытко змінило на україньске. Возникли україньскы школы, бив зукраїнізований розглас, дївадло, преса... Зачали ся грати театралны gry по україньскы, котрым люде не розуміли. Парадоксом было, же і представителі в новозаложених україньских інституціях не знали по україньскы. По роках 1960 – 1963 україньске школство ся у нас распало. В нашім окресі є єдна школа з україньскым навчальным языком. Тот факт свідчить о тім, же україньскы школы возникли проти волі родичів, на принципі приказу згоры. ► с. 2

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

► с. 1 По 1990 році було на Словенську узнано 12 народностных меншын а меджі нима і самостатна русинська меншына. В неспросіх розвою русинської культуры у нас негати́вну роль зограла на приказ КСС українська організація заложена в 1954 р. – „Культурный союз українських трудящих”, який був вчлененый до систему Народного фронту а в 1990 році змінила назву на Союз Русинів–Українців теперь СР. Представителі той проукраїнської організації дали до нової назвы слово Русин з тым, абы Русины Словенська ей могли поважовати за свою. Но тот туній фігель українським функціонерам не вышов, што потверджують і выслідки списованя людей з 2001 р. Представителі спомянутой організації свойвольні зачали вживати і нову назву народности Русин–Українець, ку котрій ся при посліднім списованю не приголосив ани єден жытель Словенська. Така назва у нас не є прията в жаднім правнім документі, што значить, же служыть лем ей створителем.

А чом хтось хотів мати з Русинів Українців? Мій погляд є такый, же то був бой за особный проспіх, туга по ліпшій постав-

ліню дакотрых представителів української орієнтації. А тым, же ся закаже русинська народность (што ся і стало по 1952 р.), будуть мати выгоды і матеріалну поміч од сусіднього штату. До окремой міры така поміч ся доставать в частности од української влады. На другім боці, мы, Русины Словенська, за свій штат поважуєме Словенську републіку, котра нам гарантує рівноправне поставліня зо словенським народом.

Русины на Словенську мають свій материнський язык, котрый був 1995 р. кодифікований, мають свої звыкы, традиції а праві тоты атрибуты суть іншы як українськы на Україні. Русинська культура і ей вывой были в своїй історії овпливньованы культуров векшынового словенського народа. Українська культура не была про Русинів Словенська домінантнов уж і зато, же нас веце овпливньовали народы жыючі з нами до 1918 р. в єднім штаті. Жадну русинську співанку не мож так оригіналі высловити як в ей материнськым языку. Кебы ся наша співанка співала по українськы, то бы выникла лем скомоленина.

Представителі проукраїнської організації СРУСР у нас за

Як люде слободны жыть хочеме з вами, Русины желаютъ быти Русинами, Свою церьков, язык, обычай хранити, Чім нас Бог сотворив, тым хочеме быти.

А. Павлович

материнський язык поважують український і наперек тому, же самы жыють на русинських селах і меджі собов бісідують по русинськы. Но і так все ся тримають свого тверджіня, же мы Русины сьме Українцями. Може ся притримують і плану на ліквідацію Русинів, котрый був публікований 16. 3. 2006 в Києві. Тот

план выкликав побуріня цілого демократичного світа.

Хоць по 1989 році наш штат наступив на дорогу демократичного вывою, настали зміны в кожій области жывота, думам, же функціонарі проукраїнської організації ся тяжко приспособляють новому понятю пореволюционной сплоченської клімы а нас Русинів як і нашу русинську культуру все поважують за українську.

Выше уведжены факты бы собі мали усвідомити і тоты, котры были напомічны процесу українізації Русинів по 1952 р. а часточні і днесь не решпектують історичный вывой як і культурны цінности Русинів, а то главні при організованю дакотрых неприродных культурных акцій, де русинську культуру поважують за українську.

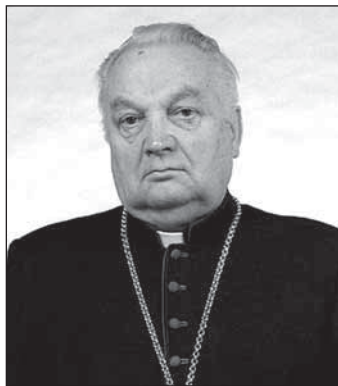
Каждый, хто бы хотів Русинів поважовати за Українців, бы собі мав усвідомити, же узнесіня УВ КСС з 28. юна 1952 є од 1989 року неплатне а же Русины на Словенську мають право на свою народну орієнтацію і екзистенцію без того, жебы їм „приліплювали” іншу народность.

Іван Бандурич, Бардйіов

„ГОСПОДЬ, КРІПОСТЬ МОЯ”

Монс. Іван Лявинець – емеритный ексарха пражский, титулярный єпископ акалісенський – 85 років жывота 18. яприля 2008

Іван Лявинець ся народив 18. априля 1923 у Воловці на Підкарпатській Русі в родині учителя, де было девятеро дітей. Матуровав на руськым гімназію в Мукачеві, теологію штудовав в Ужгороді і во Відню. За священника був высвяченый пражськым єпископом Павлом Петром Гойдичом, ЧСВВ, в 1946 р. По руській окупації Підкарпатської Русі ся не міг вернути до своей материнської єпархії і так оставать в Пряшові, де ся ставать секретарьом єпископа Гойдича і редактором часописів Благовістник і Зоря. В 1949 р. був установлений за спіритуала священницького семинара. По насилній ліквідації Грекокатолицької церкви в Чеськословенську комуністичным режімом в 1950 р. По арештованю єпископа Павла Петра Гойдича ставать гене-

ралным вікарьом, што робив тайні з міморядными правомочами, якими го повірив уж інтернований помічний єпископ Василь Гопко. В 1955 р. був арештований а по выконштрованім процесі і з далшыма шістнадцятьома священниками був обжалований і одсуджений на штири рокы арешту. По пре-

пуціню з арешту і заказаню перебуваня в Кошыцькым і Пряшівськым краю, зачав робити в Празі як робітник, окрем іншого і як попеляр, куріч і спреводца. Но попри тій роботі продовжовав о. Лявинець у своїм повірїю од єпископа Гойдича в оживльованю Грекокатолицької церкви. Сполупрацує з пражськым архієпископом Томашком, де організують петіцію на обновліня Грекокатолицької церкви, яка была обновлена на основі той петіції. В 1968 році був тайні высвяченый за єпископа (єпископ підземной, тайной церкви) Феліксом Давідком, так як і в 1972 р. днесь уж небогий о. Маріян Поташ, ЧСВВ (єпископ тайной підземной церкви) яка не была офіціално потверджена Ватіканом.

В 1969 р. був установлений за пароха грекокатолицької парохії св. Клімента в Празі а в 1993 р. ся ставать єпископськым вікарьом Грекокатолицької церкви в Чеській републіці. В 1996 році на території

ЧР Св. Отець Ян Павел II. установив Апостольський ексархат про католиків бізантсько-славянського обряду. Монс. Івана Лявинця установив за першого апостольського ексарха і титуларного єпископа акалісенського. 30. марца 1996 в базіліці св. Клімента прияв єпископске священство і свій уряд вів аж до 2003 року, коли пожадав о уволніня і одышов на заслуженый одпочінок.

З глубококов вдячностей і щіров радостьов переживаєме тот красний вызнамный животный юбілей Монс. Івана Лявинця і выпрошуєме у Воскресшаго Господа Бога до далшых днів охрану небеской Матери, покій, радость і Боже благословіня і на пригваріня блаженых єпископів Павла, ЧСВВ і ТгДр. Василя. Най Вас, дорогой Владыко, Господь Бог благословить з высоты і дасть гоиность своих милости. „МНОГАЯ І БЛАГАЯ ВАМ ЛІТА! ”

Томаш Михал Бабяк

Секція молоды Русины

Русинська молодеж в Братиславі ся шыкує, што мож видіти на ей діяльстві. Од нашой першой акції, котров была „опікачка” на Партизанській луці в октобрі 2007 р., сьме ся мы, тоты найзапаленішы, зачали сістематічно стрічати з ясным цільом – вытворити міцне русинське молодежне ядро. Таке,

Йозеф Бадіда,
председа секції молоды Русины при ЗІРС

котре бы было способне позітивно впливати на остатніх Русинів і свойов активностейов приспіти ку формованю і стмельованю русиньской комуніты нелем в Братиславі. Чом? Єдним словом зато, же наше главне місто ся ставать центром русинства на западнім Словеньску, бо ту приходить штудовати вельо шыковных молодых людей з наших сел, котры часто ту оставають і по штудіях. Треба їх підхопити, зачленити до комуніты, жебы досправды знали де належать а так забранити їх скоро істій асімілації. Шкода, же мої дотеперішні скусености были такы, же молодой чоловік, котрого родичі суть Русинами, ся дослова ганьбив за своє походжіня, не говорячі уж о його материнськым языку!

З такого прикладу ясні выпливать смысл екзистенції і фунгованя секції молоды Русины, о чім свідчить і позітивный одзв, котрый ся ку нам доставать.

Молодой Русин найперше потребує здобыти гордость, почути співналежность а праві тото є нашым цільом. В першім ряді ся намагаме вытворити простор

Мартін Дуфала,
закладаючий член секції

на то, жебы молоды почували потребу проявити ся і повісти: „ГЕЙ, Я ЄМ РУСИН, ШТО Є МОЙОВ ВЫГОДОВ” а в другім ряді хочеме презентовати наш народ меджі векшыновым словеньскым жытельством, котре о нас знать жалостні мало, може скоро нич.

Сьме вдячны Здружіню інтелігенції Русинів Словеньска, котре мене і мою сестру Янку ословило з ідейов зорганізовати молодых Русинів в Братиславі а кедьже собі выбрали справны особы, не тримало довго і ведно з далшыма Русинами сьме вытворили **секцію молоды Русины** а то під покровительством ЗІРС–у. Думам, же тоты молоды люде собі заслужать, жебы єм їх ту спомянув як закладаючі членів нашой секції.

Суть то: **Янка і Осиф Бадідовы і Міро Сіланіч зо Снины, Міро Блажовскый з Пчолиного, Яник Ямрошковіч з Ряшова, Богуш Гарвіляк з Чертіжного, Любка Тарчова з Габуры, Андрій Зегер з Вранова н/Топльов, Матьо Дуфала з Якубян, Луцка Русинякова з Литмановой і Петьо Штефаняк з Малого Липника.**

Сістематічні ся стрічаеме, твориме а притім ословуєме

Петро Штефаняк,
закладаючий член секції

далшых молодых Русинів, бо з позиції ровесника є то омного легше. Хочеме їм укатати, же є нас досправды дость і маме ку собі преці лем ближе ці уж про язык, традиції, реґіон, з котрого похаджаме і т. д. А выслідок є веце як позітивный, многы молоды мають інтерес о русинство, лем потребууть тот знамый першый імпульз, котрый їх, так бы повісти, нашартує.

Што ся дотыкать діяльства ЗІРС – секція молодых Русинів, то на перше місце даваме **на комунікацію** ці меджі собов або в контакті з остатніма Русинами, респ. шыроков громадov. Закладом є добра публіціта, зналость іншых о наших активітах. Выходячі з того сьме вытворили **русиньскый молодежний „mailinglist”**, котрого неодділов час-

тьов є уж веце як 125 мейловых контактів (хто мате інтертес, можете быти до нього зачленены, напиште на molodi-rusiny@googlegroups.com) а правдаже **web-stránka** <http://molodi-rusiny.uweb.sk/>, котра поможе звидітельнити вшыткых Русинів.

В сучастности маме розбігнуты 2 проєкты.

1.3 цільом стмеліня колектіву навщівляеме каждый вівторок од 14.00 до 15.30 тілоцвічно штудентьского домова Бернолак а будьхто з вас собі може прити з нами заґрати фотбал, ногойбал, волейбал...

2. Першу русиньску забаву – што є пілотный меґапроєкт і вельо собі од нього обіцяме, бо де інде ся можеме в такій гойній кількості зыйти, спознати а ведно з тым і представити наш фолклор шырокій публіці. Зато сьте вшыткы сердечні витаны. Придьте ся добрі забавити і підпорити нашу ініціативу. Тота акція буде спестріньом каждоденности і приближіньом собі нашого родного краю і традицій, котры суть нам вшыткым так близкы... (позерай <http://molodi-rusiny.uweb.sk/>).

Были бы сьме досправды рады, кебы подобны молодежны іґрупы Русинів выникали і інде на Словеньску... Сьме отворены каждой можній сполупраці і каждому Русинови. Так само будеме вдячны за будьяку підпору, котру нам можете проявити або дати. В припаді далшых вopросів ся нам озвите через мейл: molodi-rusiny@googlegroups.com або jozef.badida@gmail.com.

Йозеф Бадіда,
председа секції молоды Русины

Хоць мам уж 7 крижыків на хербеті, хоч вам написати так як знам, на своім діалекті. В 1941 році єм зачав ходити до основной „Руськой школы” в селі Старина старолубовнянского окресу (теперь уж скоро порожне). Учили сьме ся з букваря а поступні і зо словеньскых читанок. В далшых роках на вышшых школах єм ся добрі научів словеньскый, руськый але і українськый язык. Нич не было на шкоду. Перешов єм много реґіонів (гуменськый, снинськый, меджілабірськый, прашівськый, старолубовняньскый і іншы), де жыють Русины. Всяды сьме ся як руснаці

АЗБУКА – ОСНОВА РУСИНЬСКОЙ БІСІДЫ

добрі дорозумили. Ведь і словеньскый язык ся жывать в різних діалектах. Головне є, же на русиньскых селах ся зачинать учіти уж азбука. Было мі з того смутно, кедь в дакотрых великих русиньскых селах діти не познали

азбуку, котра є закладом русиньской бісіды і писаня. То хто по тых селах передтым выстраяв. Мадярі на Словеньску бы таке дашто не допустили. Хто ся хоче голосити за Словака, най му є „вшытка честь”, але в русиньській організації бы не мав што робити, главно во функції, бо дость замучену воду буде іщі веце мутити. То є як шкодне звіря, котре людям робить шкоду а іщі є хранене законом. Я собі думам, же вшытко ся дасть зробити і змінити, лем треба хотіти.

Штефан Лисси, Стара Любовня

Русинський програм 18. 4. 2008 – 30. 4. 2008

18. 4. 2008 – п'ятниця

- 8.00 - 8.30 Подобы жывота:
Служыли мелпомені, репр.
- 8.30 - 9.00 З розгласовой фонотеки
- 9.00 - 9.30 Радіоновины
- 9.30 - 10.00 – Музыка народности

22. 4. 2008 – вівторок

- 8.00 - 9.00 Радіомагазин
- 9.00 - 9.30 Радіоновины
- 9.30 - 10.00 Музыка народности

24. 4. 2008 – четверг

- 9.00 - 9.30 Радіоновины
- 9.30 - 10.00 Музыка народности

26. 4. 2008 – субота

- 15.00 - 17.00 Музычны поздравы
- 17.00 - 18.30 Радіо молодых.
Приповідка Е. Костовой:
Розпещена вывірка
- 18.30 - 19.00 Літературна релация.
М. Салтиков-Щедрин:
Стратило ся сумління

27. 4. 2008 – неділя

- 15.00 - 17.00 Музычны поздравы
- 17.00 - 18.00 Радіомагазин
- 18.00 - 18.30 Гітпарада русинських співанок
- 18.30 - 19.15 Бісіда кумів
- 19.15 - 20.00 Село грать, співать і думу
думать, репр.

28. 4. 2008 – понеділок

- 9.00 - 9.30 Радіоновины
- 9.30 - 10.00 Музыка народности

30. 4. 2008 – среда

- 9.00 - 9.30 Радіоновины
- 9.30 - 10.00 Музыка народности.

Народностно-етнічне высыланя можете чути денно од 8.00 до 10.00 години. В суботу і в неділю од 15.00 до 19.00, в неділю до 20.00 годдины.

Радіо Патрія слухайте на середніх волнах по цілім Словеньску, або на интернеті <http://www.rozhlas.sk/interportal/2007/>, по цілім світі.

Од 14. 1. 2008 собі можете Радіо Патрія наладити на середніх волнах:
– Нітра 1098 kHz
– Рімавска Собота 1017 kHz
– Пряшів 702 kHz.

Телефоны: **русиньска редакція,**
Кошыці: 055 7287426, факс: 055 6226139,
продукція: 055 6822945

Позываме на выставки до Шарішкой ґалерії в Пряшові

ЗЛАТА БОЧКА 2008

1. апріль – день блазнів, пташків або рецесії ся в Пряшові ани т. р. не заобышов без вернісажі выставки кресеб о златім моку і выголошіня офіціалных выслідків меджінародного конкурзу в кресленім гуморі на тему ПИВО. До 14. річника облюбленого конкурзу кресленых жартів Злата бочка ся пригосило 159 авторів з 34 країн і ведно послали 425 кресеб. Порота выбрала тоты найліпшы і уділила 4 главны, 7 окремых цін а 13 честных узнань. Оцініня попутують до вшеляких кутів світа. Бойовали о них і авторы з Філіпін, Южной Кореы, Фіньска, Естоньска, Австралії. Традичні найвеце суть в конкурзі заступлены Словаци, Чехы, Українці і Поляци. Заклададель і організатор Златой бочки, Федор Віцо, оцінив конкурз словами, же по тільких роках ся найде в кресбах все дашто нове, будь веселый напад або добре вытварне спрацьованя.

–к–

НІКІФОР В ПРЯШОВІ

29. апріля 2008 (о 16.00 г) буде вернісаж выставки в ШГ Нікофора з Криниць, славного русиньского маляря з Польска. Спомеджі людей, котры прославили нелем польску Криняцю і Русинів Польска є своїм натурелом необычайный, інсітный маляр Никіфор (1895–1968). На свої образы ся підписовав Никіфор Криницький МАТЕЙКО (властным призвиском Дровняк). Шарішска ґалерія в сполупраці з Музейом Окреговім в Новім Сочі представує творьбу автора, котрый ся став славным главні по 2. світовій войні, а

то найкорше за границями. Дома быв поважованый за поулічного маляря. Темами його акварелів, ґвашів або кресеб были країны родной Криници і єй околиці, де пережив цільый живот, єй архітектура, інтерієры, штація, уряды... Немалу увагу собі заслужать його портреты і автопортреты. Сам себе зображовав як умельця при роботі, як святого ці єпископа. Споминана выставка, котра потримає до 8. юна 2008, є міморяднов подійов, бо така уцілена колекція діл Нікіфора є презентована першый раз на Словеньску.

–к–

АННА СІМКОВА І ЄЙ ТЕКСТІЛОАНІЯ

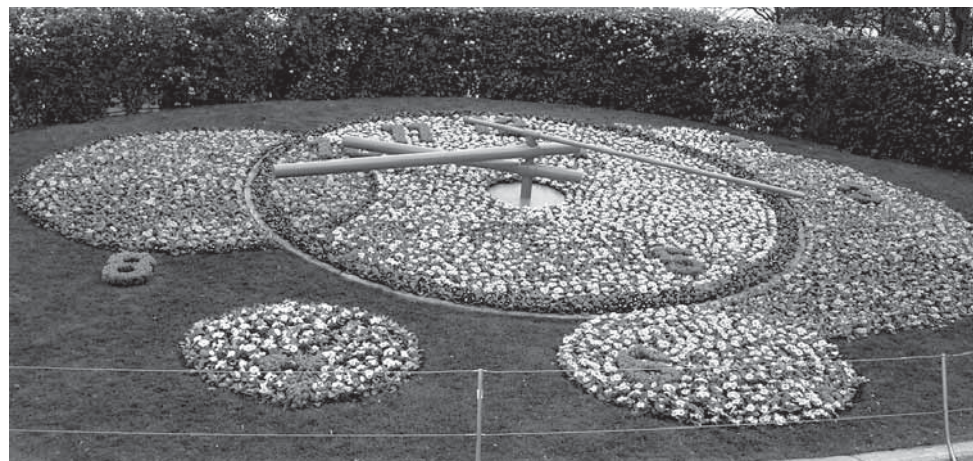
3 нагоды жывного юбілея ся в днях од 24. 4. до 25. 5. 2008 у Шарішкій ґалерії одбуде выставка знамой пряшівской вытварничкы – Русинкы Анны Сімковой. По своїх штудіях вытварной выховы в Пряшові і сценографії на ВШМУ в Братиславі ся домашній публіці представила уж вельо раз з великим успіхом. Авторка робить в области ужыткового уменя, текстілній і модній творчости, театралній сфері як і рекламі. Найвеце ся цинить єй текстілна творчость і тапісерії. Як педагоґ передавать свої зналости молодым штудентам на середній школі. Хоць мать за собов уж вельо креативных одівалных пропозицій, єй великим сном суть вытварны пропозиції костімів про приповідковы інсценациї. Вернісаж выставкы буде 24. 4. 2008 о 16 годині в сутерені спомянутой ШГ.

–л–

Годинкы зо живых квіток в Женеві од Русина - Джіма Дзяка

Уж много років центерь швайчарьской Женевы скарашлюють і суть про туристів „рарітов” години, котры творить выше 500 сорт живых квіток (на фотці). Годинкы вказують фурт пресный час і находять ся на плосі аж пів гектара. Автором такого нетрадічного діла є знамый вытварник і ґалеріста Джім Дзяк з америцького Лос Енджелс. Родак з русиньского села Красный Брод свої умельцькы діла представив і в ММУЕВ в Меджілабірцях в 2004 р., де його авторьска выставка мала успіх. Того року його діла будуть тых умельцьков лакотинков через літню сезону в ММУЕВ. Є великим прихыленцьом Е. Варголы а своє русиньске коріня звыразнив і в часі, кедь му была уділена ціна за выше спомянуте діло в Женеві од приматора міста Степгана Борґа.

–л–

Знаш латиніко, же азбука іщі жыє

Як читателя першого двойтыжденника Інфо Русин, ня заінтересовала Карашова статя

(IP ч.6/2008) під назвом Латиніка в русиньскім языку. Зато ку даній проблематіці ся залучую до вызваної діскузії. Важений пане Караш, дякую вам, за пересвідчїня, же русиньскій язык „...здобывать свою важность і поступні собі го освоює веце і веце людей”. Лемже парадоксом на другім боці є тверджїня, же нашы люде язык не знають, бо за довшый часовый інтервал ці період ся тотя азбука на годинах языків з обектївных причин не пестовала. Скоро, на мій погляд, бы нам было оплаковати, бо молоко іщі дотеперь ся цалком не розляло. Так радше подумайме, што сьме на тій непоораній ниві зробили. Думаем, же азбуку ходем кус грамотному є омного легше ся навчїти як дакотрый язык германьскій (што теперь ся стало „комунікатївнов модов”). У споїно з тым тверджїньом положте собі руку на сердце, же кїлько у своїм селї, окресї сьме родичїв, учїтелїв пересвідчїли, жебы ся дїтвори азбуку учїла? А аж потїм надобудеме моральне право запроваджати до пресы і книжок латинїку (правда, кедь буде азбука тяжша як латинїка).

Авторе полемїчної статї, наконець спробуйте переложыти вшыткы учебныкы про основну школу з русинчїны до латиньской графікы. Не забывайме, же прїорїтов у сполочній Европі

при бою за свій материньскій язык, не треба пушку до жыта шмаряти.

Коли буде конець правописній опозиції?

Як автор учебникїв русиньского языка і літературной выховы про основну школу, обидвох ей ступнів, выжывам своє моральне право опубліковати свій погляд в Інфо Русинї, котрый представив розумны думкы ку проблематїці языковой нормы і кодїфікації ей першого кодїфікатора доцента Ю. Панька. Конштантов задачов языкознательства є познаваня языковой нормы, ей опис і кодїфікацію, як і фундаментальне условїє про фунгованя народного языка в його найдокналїшій, т. є літературній формї. Ниякый язык ся не поужывать любовольно - але подля даных правил, значїть в гармонїї з його літературнов нормов. Языкову норму треба розумїти як колектївну, як стабілізоване і повинне вжываня языка в дуї його сїстему. Сїстем закономірностей обектївно ествуючїх в данїй языковї формї і в данїм часї поважуєме за повинный. Напр. повинну звукову реалїзацію языка в говореных проях называєме нормов высловностнов (орфоепїчнов), а повинне вжываня графічных форм, при писанїй формї называєме нормов правописнов (орфографїчнов). Подобно вжываня лем даного сїстему формы слов творить норму формословну (морфологїчну) а даного сїстему складобных форм і реченьовых тїпїв творить норму складобну (сїнтактїчну). Нор-

му захоплену в языковых учебниках Ябура і Панька посередництвом згорнутя пожадованых правил назвали сьме кодїфікаційов (1995). Тоту кодїфікацію треба розумїти як узаконїня правил, котры треба решпектовати при реалїзації прояхів у літературнім языку. Языкова норма, ку познаваню котрой помагать слїдованя языкового узу (т. є. звыклости вжывати дане языкове средство частїше як средство подобне), ся помалы мїнїть і розвивать: кодїфікація захоплює змїны у нормї з даякым спїзнїньом. Норма і кодїфікація сьуть уведжены в языковых учебниках схваленых Мїнїстерством школства СР, операючїх ся дотеперь о Ябуровы Правила правопису (выданы 1994 р.), підручниках і в словниках. Граматїчна норма сучасной літературной русинчїны є описана і высвітлена у найновшых Правилах про ученикїв... од нероздїльного дуа Плішковой і Ябура, котры ся стали проблематїчными меджі лїнгвістами „всех мастей”, што ся наочно проявило і на языковім семїнарі восени в аулі ПУ а парадоксно выплывать то і зо спомянутой статї дуального кодїфікатора в Інфо Русинї. Потїм не знам, ці нароком або досправды є зафіксована і норма словной засобы літературной русинчїны в словнику пятьязычїнім термінологїчнім і в першых Правилах... послїдньої части. Радше ся постарайме, жебы о проблематїці языковой культуры і ей теорїї сьме могли ся высловлювати ходем у єднім одборнім часописї або і додатку. Потїм будеме мудрїшы і перестане быти цмота під лїнгвістїчнов лампов.

Янко Грїб, Ренеїє

Na „skok“ od Prešova, ukrajinské mesto Černivci oslávı 600 ročné jubileum. (Info Rusin 1-2/2008, článok od rodáka z tohto mesta, publicistu, novinára Žana Makarenka).

Obrátil som sa na hlavu mesta, primátora Černovic Mikolu Fedorenka (foto). Z reprezentačných publikáciı, ktoré mi obratom pošty poslal v mene Černovickej mestskej rady redaktor Anatolij Meľnik, sa dozvedáme, že uplynulých 600 rokov v dnešnom čase ukrajinskı Černovčania nazývajú: EURÓPA V MINIATÚRE. Prečo? Pretože v meste Černovci storočia, plece pri pleci žijú vedľa seba vo vzácnej vzájomnej zhode a tolerancii -Ukrajinci, Rumuni, Moldavia, Židia, Poliaci, Nemci, Uhri, Slováci, Arméni, Srbi a Rusini.

Teda skutočná Európa v miniatúre. Prıkład porozumenia- zdôrazňuje Mikola Fedorenko. Publikácia ma skoro 60 strán a nesie názov: Bukovinskı zuštriči. Tradície tolerantnosti. Texty sú v anglickom, ukrajinskom, poľskom a rumunskom jazyku.

ČERNOVICE-ČERNIVCI

Jubilejných 600 rokov (1408-2008) Čierneho mesta na Ukrajine

Pohľad do histórie: minulosť mesta Černovice ma svoju veľmi pohnutú históriu. Pozná kruté časy mongolského Burundaja rokov 1259, moc galicijcov. Mesto volali Čiernym mestom a sídlilo na ľavom brehu rieky Prut. O sto rokov sa museli presťahovať na pravý breh rieky. Keď sa písal rok 1457 sa mesto stalo centrom veľkých jarmokov a centrom administrácie. Černovice

zažili ťažké časy Osmanského impéria. Od roku 1774 do roku 1918 mesto ovládalo Uhorské impérium. Nakoniec Černovice ovládali Rumuni(1918-1940). Začiatkom 19.str. mesto vybudovalo desiatky významných architektonických pamätníkov: Mestský dom (1848), pošty, kostoly, hotely, divadlá, univerzity, paláce, prokuratúry, železničné stanice. Búrľivá výstavba

mesta trvala do roku 1908. Čierné mesto opeknelo a stalo sa predmetom obdivu aj vďaka českému architektovi Jozefovi Hlavkovi. Dnes jubilejnó mesto skrášľuje 39 prekrásnych budov, na ktoré sú obyvatelia mesta Černovici hrdí. Mesto má svoj európsky štandard. Je to výsledok práce ukrajinského ľudu a žijúcich národností. Pri výstavbe mesta sa podieľali aj Slováci a Česi, napríklad stavbami sklárskych hüt. Preto mnohı obyvatelia mesta dodnes ovládajú slovenčinu a češtinu, nevynimajúc Rusinov a ich reč. Černovice: Chernivtsi, Czerniowiec, Cernäutiulni, slávna Bukovica, to je sláva slávneho 600 ročného mesta. Teraz žije veľkolepými prípravami na svoje oslavy. Buď mu večná česť a sláva. Nech sa naďalej rozvíja a rastie do krásy, ako ukážkový príklad ľudı, ktorí za šesť storočí dokázali žiť jeden vedľa druhého s nesmiernym porozumením, úctou a láskou človeka k človeku. Prıkład Európskej kultúry.

Z knižných textov o meste Černovice na Ukrajine pripravil Emil Min-

З історії і сучасности села

Перший писомный документ о селі походить з даньового запису з 1330 р., коли были містны жытели зданены, тогды ся село называло Lethenua. В середньовіку село належало панству Castrum Novum, пізніше Perényiovcom а од 16. ст. Réchyovcom. Глубока історія наповідать, же перший документ о Русинах в кроніці сельского уряду походить іщі зо 16-го ст., де суть під назвом RUTHENI спомянуты як пригранична варта в Угорьских службах. В тім часі через Лютину вела цінна обходна дорога до польского Кракова. Документ з 1750 р. гварить о тім, же много Русинів зо села одходить до Польска (теперішні Лемкы), де закладають свої новы домовы, переважні зато, же жылот у селі був перерванный „чорнов смертьов” - мором. При першім зрахованю людей в 1787 році мала Лютина 55 хыж і 362 жытелів з чого собі 252 записало русиньску народность. В році 1828 село мало 67 хыж і 505 жытелів а ку Русинам ся пригосило 302 людей. В 1930 році собі русиньску народность записало 130 жытелів села. О 61 років пізніше, т. є. в 1991 р. собі русиньску народность записало аж о 110 людей менше, тзн. лем 20 жытелів. **Ту про мене настав важный вопрос, де ся поділа тота велика кількість Русинів? На то мі одповів бывший староста села, теперь уж 82-річний Андрій Радачовский з Лютины.** Єдным словом ся асімілювали. Памятам собі як бы то было теперь, тогды єм був сельский староста, кідь 28. юна в 1952 р. на основі узнесія УВ КСС было вирішено, же Русины суть Українці... Было то зроблено без волі русиньского жытельства нелем у Лютині, але на цілім Словеньску. Думам, же тото была главна причина, же при посліднім списованю людей в році 2001 люде не

Лютина

- найвекшыи одпустовый центр Грекокатоликів

На Словеньску є вельо таких сел, де в минулости жыли Русины, але в сучасности їх є уж лем мало або ся асімілювали. Чом є то так? На мій вопрос вам може одповість ситуація в селі Лютина, котре є єдно з найвызначнішых і найвекшых одпустовых центрів грекокатоликів на Словеньску. Село лежить на южных схылах Чергова, в надморьскій вышці 1100 метрів, на території 690,5 гектарів, в долині потока Лютинка, сабіновского окресу, Пряшівского краю. В сучасности мать 446 жытелів, котрым уж другый волебный період старостує Владімір Леловски. Лютина мать свій ерб і печать. Жытели села суть грекокатолицькой віры і суть горды на свій грекокатолицький храм, котрый був повышений на Базіліку Мінор, яка є єдинов на Словеньску. В селі ся находить і православный храм, пошта, сельска бібліотека, культурный дом, основна школа до котрой кажде рано возять автобусы діточкы і зо сусідніх сел - з Олейникова і Яковян. В році 2006 село зажыло великы потопы.

мали інтерес ся пригосити ку жадній народности (зо штатісткы є знаме, же ку русиньскій народности ся пригосило лем 9 людей), бо быв бы то про них крок назад... Старша генерація довгы рокы собі сама давала вопрос хто они суть. Я сам ся чую Русином, моім материньским языком є русиньский язык, котрым зо мнов бісідовала моя мати од малости. Моя родина утримує русиньскы традиції. На Рождество ходиме по валалі до каждого дому і вінчуєме по русиньскы. По

Штефанови святиме „Осифа і младенкы” (туренковіці). Великдень святиме тыж пізніше, не як католиці. На великы свята ся у нас в селі обряды одбывають по старославяньскы, хотіли і тото зрушыти, же молода генерація тому не розумить, но сам єм бойовав зато, абы ся ходем тота цінна традиція утримала. Сердце мі од того пукать, же ся о нашім селі теперь бісідує як о словеньскім, молода генерація не знать, же є ту меджі нами вельо жертвенных, одданных і способных Русинів. Забыва-

ють нато, же їх дідове і бабкы бісідовали по русиньскы. Зато ся і через вашы новинкы обертам на вшыткых родаків, жытелів і потомків села - не забывайте на своє материньске і з гордостью ся голосте ку своіму родному краю, традиціям, бо лем так можеме дати почливість своїм предкам і самы ку собі. Слова пана Радачовского бы мали быти про нас вшыткых великам прикладом і давати нам оптимізм, же при найближшім зрахованю людей ся Лютина стане зась русиньским селом.

Єдина Грекокатолицька церковна матерьска школка сестры Йосафаты на Словеньску

Розвой школства в селі є узко спосный із церковов. Першы монашкы – членкы монаштырів, пришли до Лютины іщі в августі 1942 р. на позваня Бл. П. П. Гойдіча. В часі II. світовой войны зачали будовати монаштырь. Закладный камінь 21. 11. 1943 святончі похрестив єпіскоп П. П. Гойдіч. Од того часу выникла в монаштырі Церковна матерьска школка, де ся о діти старали монашкы. В 1950 р., коли была заказана грекокатолицька церков, монашкы мусили монаштырь зохабити. В його просторах надале остала матерьска школка, котра ся змінила на штатну. В 1986 р. ся монашкы знова вернули до монаштыря, жебы могли надале робити свою душпастьерьску роботу, старали ся о хворых, помагали путникам, зачали учіти катехізмус на містній ОШ. В році 1990 была штатна школка знова претрансформована на Грекокатолицьку церковну матерьску школку сестры Йосафаты. (Позн. ред.: сестра Йосафата была сполузакладательков Конгрегації сестер на Словеньску). Церковна школка ся у Лютині находить доднесь і є єдинов такой формы на Сло-

▲ Діточки з ЦГШ зо свойов дїректорков К. Антоловов при обїдній молитві.

вевеньску. Дїректорков школкы є уж 18 років Катарина Антолова, дальшы pracovничкы школкы суть сестры з Конгрегації служобниць, котры жыють і роблять в монастирі. Як повїла єдна з них **-сестра Цїріла Марта Молчаніова:** Школку в сучастности навщївує 23 дітей од 3 до 7 років. Ведеме діти ку ненасилній хрїстіянській выхові, вєдь дітина мать од природы близко ку Богу. Діти ся молять як ідуць спати і їсти Отче наш по старославянськы. З педагогічного боку меджі штатнов а церковнов школков не є ниякій розділ. Докінця нам родичі до школкы водять діти і зо сусїдніх сел, де суть штатны школкы. Не робиме великы чуда, лем проявами любви будуєме крашій світ.

▲ Будова Основной школы в Лютині.

Обновліня грекокатолицькой базілікы в Лютині ся завершує

Уж 157 років є Лютиня найвыznamнішым і найвекшым путницькїм центром грекокатолицькых віруючїх. Іщі в 1851 році были зазнаменаны зьявлїня Матері Божой, Богородиці Панны Марїї. Великий выznam того одпустового центра потвердив перед 20 роками і Божый слуга, папа Ян Павел II., кєдь містный храм повышыв на **Базіліку Мїнор**. Быв то великий праздник, бо така базіліка є **єдинов на Словеньску**. Од того памятного дня перешло уж 20 років, базіліка т. р. святить свій 20-тый юбілей. Як дарунок ку свому округлому юбілею буде докінчїня ей оправы, котру творить нова стрїха і 2 бочны лоді, які

будуть взаємно перепосны. Уж в 2006 р. ся зачала ей обнова, в першій етапі была обновлена стрїха, котра стояла 2 568 940 Ск. В маю 2007 р. ся перешло ку реалізації другой етапы обнови базілікы, котра творить будованя 2 новых бочных лоді, де ся проінвестовало 3 958 731 Ск. До

Ужгороду як і з іншых єпархїй. Каждорічнї до базілікы приходять і теперїшній метрополїта грекокатолицькой церкви, владыка Монс. Ян Бабяк СІ, котрый ся ту стрїчать з дітма і родичами окремо і на одпустове свято служать літургію по старославянськы. Наше

▲ Погляд на реконструкцію Базілікы Мїнор в Лютині.

кінця м. р. ся уж проінвестовало на обновліня храму 6 527 671 Ск, вдяка вшыткым добродїтелям і їх милодаром. Як повїв сам справця лютиньской парохїї **ТєДр. Петро Борза ПєД.:** Цїльом обновліня Базілікы є і vzdаня почливости і подякы Папови Янови Павлови II. за удїліня тітулу містному храму на Базіліку Мїнор, але і цалкове звекшїня просторів, бо каждорічне путницьке місце навщївить коло 30 тїсяч віруючїх. Храм в минулости навщївляли і з любовов ся до нього вертали нашы благословены о. В. Гопко і о. П. Гойдїч. Мімо путників, котры приходять на одпустове свято 16. - 17. августя, базіліку навщївуют і турїсты зо загранича – Варшавы, Кракова,

путницьке місце є каждый рік в літі центром скавтів з цілой Европы, де ся про них одбывають святочна богослужба. Є то про нас велика цїнність, і зато сьме зачали з обновліньом базілікы. Дякуєме вшыткым добродїтелям, коры приспїли на реалізацію обнови, їх дарами ся вытваряють незничительный поклад у небї. Монументальность базілікы в будучности мать скрашлїти і околїтый простор намїстя і парк. Робота буде докінчена в юні т. р. з нагоды 20. юбілея удїліня тітулу Базіліка Мїнор. По закончїню буде одпустова святїня грекокатоликів в Лютині надале служыти вшыткым путникам як і домашнім Лютинчанам.

С. Лисїнова, фото авторкы

Наша Мілка зо співанков жыє од маленька

Добра і старостлива мати двох сынів, любезна бабка двох внучок, актiвна арганізатorka културнога жывога в Габуры, співачка і шефка Фолклорнога колектiву Габуранка, модератorka, режiсерка і сценаристка културных акцiй в Габуры, председкыня Мiстной арганiзацiй РОС в Габуры. Тото вшытко в короткости характeрiзує нашу юбілантку Емілію Губову, роджену Корбову.

Емілія Губова ся народила 23. апріля 1948 в Габуры як друга дітина, першый хлопец умер од выбухнутя повойнової міны як 5-річний. Мілка ся народила родичам Михалови Корбови і матері Марії, родженій Штецовій. Дітинство прожыла в родній Габуры, де ходила і до основної школы аж по 9-у класу. Як мала Мілка 10 років умерь ей отець Михал Корба (36-річний), но мати ся трьом дітям свойов терпезливостьов і старостливостьов намагала вшытко вынагородити, жебы їм нич не хыбило і жебы ся як полсироты не чули гірше, як другы діти. Хоць, правда, не были то легкы часы про родину Корбовых. Мілкіна баба і мати любили і знали красні співати, зато не чудо же тота красна пасія ся од дітинства зачала проявляти уж у маленького дівчатка іщі на основній школі в Габуры. Уж ту співала і танцьовала в школьскім колектiві, з котрым выступали по вшелякых фестiвалах н елем в нашім реґіоні, але по цілій републіці. Докiнця ся подарило репрезентовати наш фолклор у Празі, де выступили і

перед самым президентом. Значіть, же културну актiвность Емілії Губовой мож раховати уж на десятки років, бо до днешніх днів є все актiвно културнов дятельков. По скончiню основної школы собі Мілка зволила професію будучой учителькы найменшых

дітей і наступила на Середню педагоґічну школу К. Готвалда до Пряшова. І ту, в часі середньо-школьских штудій, продовжовала співацька пасія в тодышнім колектiві Весна, з котров співала на многих сценах русиньского реґіону. По успішній матурі чекала на

Мілку педагоґічна работа учителькы найменшой дітвори. Першым робочім постом учителькы было село Чертіжне а пізніше, як ся выдала за Осифа Губу, родака з Няґова, перешли жыти обоє до Меджілаборець. З манжелства двох люблючiх молодых людей ся народили двома сынове. Треба додати, же великый потяг ку русиньским традиціям і співу мать нелем Мілка, але і ей муж Осиф, з котрым маюць сынів – Любослава і Осифа. Першый є уж щастливо женатый і мать двоє дівчат, котры тыж продовжують в бабiных слiдах а другый (чула ем) же ся буде женити вліті т. р. Но і споминаны хлопці не одскочили далеко од своїх родичів і при арганізова-

▲ Мілка Губова (перша справа) зо своїма родичами, братом Михалом і сестров Ольгов.

▲ Маленька Мілка Губова (перша справа в середнім ряді) із школьскім габурыським колектiвом у Свиднику під Дукльов.

ню културнога жывога в Габуры суть все напамічны. Але подьме за рядом по жывогній пути нашой юбіланткы. В Меджілабірцях ествовав колектiв Верховина, а так Мілкіны крокы по скончiню середньої школы прямовали за співом свого сердця. До в тім часі славной і знамой лабірської Верховины. Як тот колектiв, на жаль, заникнув зачала співати в лабірскім учительскім хорі. Потім обоє манжеле Губовы зачали співати в няґівскім колектiві Заруба, котрый був іщі пару років дозаду славным і знамым фолклорным тілесом, з котрым выступали на многих наших фестiвалах, але

▲ Е. Губова (перша зліва) з колективом Заруба на фестываловій маніфестації в Сніні.

і по цілій республіці а тыж не раз за границями. Доднесь памятам на выступліня нягівской Зарубы і ей успіх на фестывалі Червена ружа в Руськім Керестурі (в тім часі то была іщі Югославія, днесь Сербія). Заруба перенесла на керестурску сцену цілу нягівску свадьбу, а то нелем зо співом, танцямі, обычаямі, але зо вшыткым, што на порядній свадьбяній гостині не сміе хыбити. Значіть, колачі, палінка... Членове Зарубы ходили помеджі вшыткых участників фестывалу і співаючі гостили вшыткых свадьбяныма добротами. Такой міцный і довезный аплавз, який тогды Заруба мала, ем од того часу не зажыла. Успіхы манжеле Губовы із Зарубов мали і в Польску, на Україні, в Мадырську і інде. Кедь ся добрі памятам, Мілка і Осиф Губовы суть авторами співанкы Заруба, Заруба, де ся співають о тім, як выникла назва колективу, але і іншых. Незабытым моментом про мене є і єден з Русиньскых новорічных балів в Пряшові, на котрім із своїм програмом гостьовала нягівска Заруба. Уж вонка приходячі на бал до тодышнього готела Шаріш в Пряшові вшыткы участницы балу вставали зо стіпців, як зачули красній громовый спів нягівской Зарубы. А на балі? То было велике чудо! Хоць тот був у штирьох просторах (кавярня, їдалня, денный бар, діско бар), а Заруба окремо выступила в кождім, в Шарішу то вызерало як стягованя народів. Люде з єдного до друго простору ішли за Зарубов як велика одпустова процесія і придавали ся ку ей співу. Порядні ся тодыль потив і музикант – гармонікар Зарубы Осиф Рим, котрый був сердцьом того колективу, але і співачкы Мілка Губова, Гелена Гайдошова, Марія Сметанкова і

многы іншы хлопи і жены, котры донедавна творили єден з найліпшых і найуспішнішых колективів. Превелика шкода, же го ніт.

В 2002 році тягало Мілку до родной Габурі, де ся з родиново переселила до родичовского

Мілку Губову і Гелену Гайдошову, з котрыма сьме собі якась впали до ока. При нашій дебаті ем Мілці рівно повіла, же мать вшыткы організачны і іншы способности на то, жебы могла в Габурі заложыти Містну організацію РОС а істо же ей у тім пожеже і муж Осиф. Ёй реакціёв не было няже побоюваня, як у пару іншых, котрых ем з подобнов просьбов ослвила. І так ся за короткий час стало, же в Габурі была заложена Містна організація РОС, на челі котрой є председкыня Емілія Губова. Днесь мож повісти, же габурьска МО РОС належыть меджі нашы найактивнішы організації. При організації была онедовго заложена і Фолклорна група Габурчанка, найперше в ній співали лем габурьскы жены, але

роботы на полю русиньскых традицій Мілка зробила і в колективі Габурчанка, котрого суть членами обоє манжеле Губовы. О тім свідчыть нелем богатый репертоар колективу, в якім сьме уж могли чути звыкы од Великодня аж по Рождество, выдане ЦД з назвом Габурчанка, розгласовы релациі пасем з Великодня і Жнив, але і многы выступліня по фестывалах і іншых культурных акціях у нас дома і за границями. «Сам бы чоловік не зробив нич, кебы не была охота до работы остатніх членів нашого колективу, хоць тоту роботу нам стяжує факт, же не маме свого домашнього музиканта. Зато сьме вдячны за поміч гармонікарёвы Осифови Римови з Нягова. Дякуєме і Русиньській оброді на Словеньску за ей система-

▲ Колектив Габурчанка, Е. Губова – перша зліва.

дому. Хоць суть манжеле Губовы на пензії, їх культурна активність продовжує молодым темпом. Габуря жые і їх заслугов богатым культурным жывотом. А нагода на выступліня, кедь ся хоче, все ся найде. Зо зачатку ся аактівізовали при нагодных акціях, вырочах, де все знали приготувити інтересный культурный програм. Перед пару роками, на Фестывалі культуры і шпорту в Меджілабірцях, ем (іщі як председкыня РОС) в арелі амфітеатру стрітла Мілку з Осифом Губовых і попросила на фалаток бісіды. Знали сьме ся уж скорше, бо з колективом Заруба ем ся зродинала гнедь од зачатку і донднесь знам їх прекрасны співанкы. Найвеце ем познала

не тримало довго а притягли до колективу і хлопів. Тоты співають нелем з Габурчанков, але вытворили і співацькы дуа: Губова – Онуфракова і Губа – Онуфрак і выступали і на цілословеньскім конкурзі Співы мого роду, котрый каждый рік організує РОС. Є краснов традиційов габурьской організації, же в селі є уж знамый фестывал Габуря співають і шпортує, Віфлеємський вечір, Стрітнутя родаків, Русиньскый бал, при організованю котрых є напамічний і сельскый уряд, дружство і іншы інституції. Векшыну акцій в Габурі готують членове МО РОС на челі з Е. Губовов, котра часто є їх модераторков, сценаристков і режисерков. Не мало красной

тічну підпору. Нашым основным цільом є утримовати габурьскы традиції, жебы сьме їх передали молодшій генерації в нашім материньскім языку” – повіла на кінці нашой сполочной бісіды Мілка Губова – наша активна і оптимістична Русинка, доброжычливый чоловік вірный свому народу.

Міцного здравя, великого щастя, родинного покоя, оптимізму і смаку до далшой работы на полю розвоия русиньской культуры з нагоды Твого юбілею, Мілко, зо сердця вінчує Радакція Інфо Русин із своїм выдавательом Русиньсков обродов на Словеньску.

Анна Кузмякова,
фото з родинного архіву
родины Губовых і редакції ІР.

Умер великий герець Миколай Ляш, активний русинський діятель

В тоты дні застигла русинську громаду неочекована смутна справа о смерти знамого герця Театру Александра Духновіча – Миколая Ляша, котрый одышов до вічності 10. апріля 2008 р., по тяжких операціях сердечка.

Миколай Ляш ся народив 26. новембра 1933 р. в Баєривцях в многодітній (9 дітей) малорольницькій родині. В роднім селі скінчив основну школу. В 1947 році наступив на міщанську школу в Сабінові а одты на бывалу руську гімназію до Пряшова, з котрой про недостаток фінанцій на штудованя мусив одыйти. А так молодой М. Ляш собі мусив найти роботу. Його ноги го привели за роботом до тогдышнього Українського народного театру в Пряшові (днесь ТАД), де зачав робити од 10. октобра 1950 року. Попри герецьких ролях успішні абсолвовав одборный театралный курз при Штатнім конзерваторію в Кошыцах (ОДК), котрым здобыв середню одборну освіту в одборі герецтва. На сцені бывшого УНТ, але і súčasного ТАД–у заграв стовкы красных постав, в котрых ся одзеркальовало його глибоке чувство герця і велике сердце вірного Русина. Його особа на сцені ся не дала перегляднути, бо Миколай свої ролі досправды переживав наповно, до ниточки. А так його переживаня ся переносило і на притомну театралну публіку. В ТАД–і М. Ляш робив аж до 1993 року, коли одышов на заслуженый одпочінок. Знаме Миколая Ляша і з розгласовой релациї Бісіда кумів, котру по русиньскы высилать радіо уж выше 50 років. І в тій релациї як Кум Дыня був все до-

мінантным і все нас знав вшыткых забавити і розосміяти. Не раз сьме го виділи на сценах русиньскых амфітеатрів як народного розповідача, де доказав за пару минут заинтересовати велику громаду людей. Миколай Ляш собі заграв і в многих словеньскых філмах, спомяньме хочьбы єден з найзнамішых Пасла коні на Бетоні, де грав брата Мілкы Зимковой, главной представителькы філму. Пряшівчанам є М. Ляш знамый і як револючный лідер з новембра 1989, коли часто выступав з пряшівской трибуны і пригваряв ся за демократічны зміны в нашім штаті

В 1995 році, М. Ляш, як председа Русиньской оброды на Словеньску, зограв велику роль при такім визначнім актї про Русинів на Словеньску, котрым была кодифікація русиньского языка. У своїм выступі при тій нагоді в Братіславі повів, же „...днешний день (27. януар 1995) ся до історічных аналів русиньской народности на Словеньску запише златыма буквами...“ А мав велику правду. Свою функцію предсedy брав важні, походив не мало русиньскых сел, з цільом высвітльовати людям посолство русинства, його потребу і можности далшого розвоая. До послідніх днів свого жывоата му все, уж хочь і на його хорім сердечку (о чім малохто знав), не была легковажна судьба русиньского народа. Знав плане отворено критізовати, добре похвалити і много порадити. Особа Миколая Ляша буде міцно хыбовати на нашій культурно–сполоченьскій русиньскій сцені на Словеньску.

Вічная єму память.

Куме, будете нам хыбовати... умер Миколай Ляш

Все бив оптимістом, все дашто критізовав, все ся рад посміяв і розосміяв людеи нелем як Кум Дыня в релациї Бісіда кумів, але і як народный розповідач на різних фестівалах, меджі камаратами на шпортовых акціях, до послідніх років свого жывоата грав пінг-понг і все бив меджі першыма. Бив меджі людми і втоды як „велеенка“ організовала мітінгы на намістях Пряшова за нову демокрацію в 1989-ім році. У великій мірі Миколай Ляш ся интересовав о русиньскы діла, бив єдным з предсedy Русиньской оброды на Словеньску. Бив то Русин і признавав ся ку тому отворено і втоды, кідь то іщі не было актуалне. Многы го не знали порозуміти, бо не знали найти одвагу стати на тот бік, де была правда, бояли ся. Порозуміли пізніше, же быти Русином то не є одвага, але правда.

Найчастіше сьме го чули в радію як Кума Дыню, в тій релациї, котра все звучала по русиньскы він бісидував найдовше зо вшыткых, а релация звучить з радія уж выше 50 років.

Тяжко собі представити в релациї когось другого. Но жывоат іде далше, каждый є оригінальный, никто никого не замінить, все то буде хтось іншый. Лем Миколая Ляша не буде. Каждый одношать зо собом на другый світ не куфры зо златом, але своє душевне богатство, а тото ведно з Ляшовым вічным оптимізмом нам буде барз хыбовати.

Русиньска оброда на Словеньку дякує Миколайови Ляшови за підпору, поміч і добры порады на хосен організації і вшыткых Русинів. Дякує за докінчене діло при кодифікації русиньского языка в 1995-ім році в Братіславі, коли Миколай Ляш бив председом Русиньской оброды на Словеньску.

Най му буде наша карпатська земля легка і память меджі людми чім довша.

ВІЧНАЯ ЄМУ ПАМ'ЯТЬ!

Русиньска оброда на Словеньску і єй членове.

▲ Актеры релациї Бісіда кумів – справа Миколай Ляш, Марія Корбова, Настя Югасова і Ігор Ламта.

Агойте, школярі

Мі ся не хоче вірити, же уж мате за собов векшу часть школьського року. Маме уж за собов і довгу зиму і зачала нам кральовати возроджуча ярь, по котрій настане довго очековане літо а з ним вакації. Абы сьте не думали, же редакція Інфо Русина на вас забула, так і того року про вас приготвила прекваплія. Яке? Так як минулого року, так і того маме про тых найліпшых і найактивнішых школярів приготовлений літній

табор про русиньскы діти. Буде то одміна зато, же ся з любовов з вашыма учітелями учіте наш материньскый русиньскый язык, же ся готуєте на декламторьскы конкурзы, як і зато, же пропагуєте русиньску културу в різных дїтських колективах на фестивалях і співацькых конкурзах. А в непосліднім ряді, же одповісте на нашы задачі, котры од днешнього дня будеме про вас друковати в кождім ціслі Інфо Русина. Вашы письма, одповіді як і красны вытварны діла будуть про нас великов іншпіраційов до далшой

роботы а про вас интереснов нагородов, жебы сьте могли іти до спомянутого літнього табора. Де буде того року літній табор? То буде про вас до посліднього часу великым преквапліньом. Приготовили сьме про вас і нову рубріку під назвом БІСІДУЄМЕ У СВІТІ. Знайте, же нас інересують і вашы погляды, то што бы сьте хотіли чітати в Інфо Русині, які рубрікы бы сьте хотіли мати в наших-ваших новинках. Зато нам і того напиште. Найліпша ідея буде так як все одмінена шумнов цінов.

1. задача

БІСІДУЄМЕ У СВІТІ

Днесь є модерне бісідувати во світі веце языками, бо як ся гварить: чім веце языків знаш, тым веце єсь чоловіком з додатком, же не забувай на тот свій – материньскый, котрым ся з тобов догварять твоя мама, отець, дідо, бабка. В кождім ціслі ІР ся буде черяти англійцькый язык з німецькым. Днеська то буде по англійцькы. Приготовили сьме про вас 2 стишкы, котры сімболізують ярь. Єден є по словенськы а другый по англійцькы. Вашов задачов буде переложыти стишкы до русиньського языка, так жебы ся рімовали. Ку кождій рубріці вам приготвиме словник, де будуть слова по словенськы і англійцькы або на черяня по німецькы. Вашов задачов буде до того словника доповнювати переложены русиньскы слова. Кедь будете тото робити в кождім ціслі, на кінці школьського рока будете мудрішы, бо будете мати самы собов вытворений перфектний помічник-словник, який други діти істо не мають. Так ідеме сполчні до того?

СЛОВНИК		
ENGLISH	SLOVENSKÝ	РУСИНСЬКЫ
bee	včela	
bird	vták	
daffodil	narcis	
day	deň	
flower	kviet	
here	tu	
hill	kopec, vrch	
news	správy, novinky	
over	nad, ponad, cez	
spring	jar	
through	cez	
to come	prist'	
to hurry	ponáhľat' sa	
to phone	telefonovať	
tree	strom	

2. задача

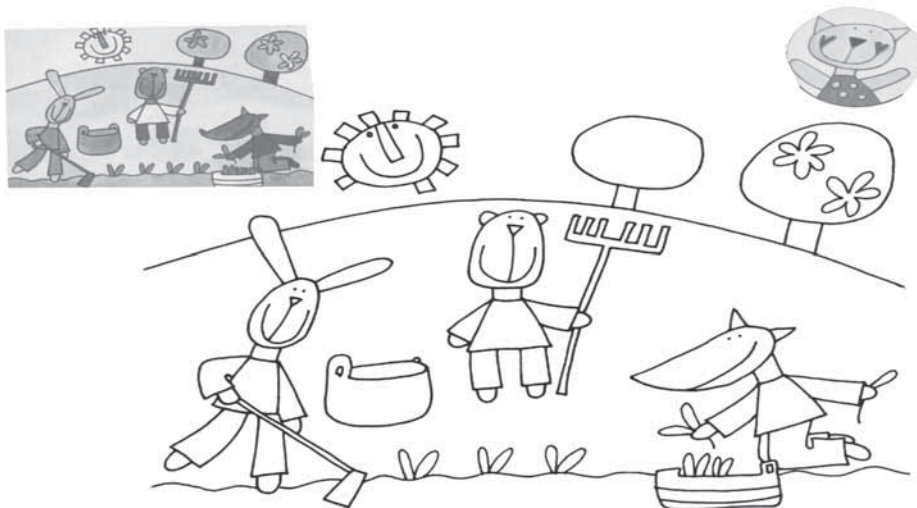
Згадайте!

1. Што пече, але хліба не напече?
2. Фурт ходить по світі, а фурт є дома?
3. Гребень зо собов носить, а нігда ся не чеше?
4. Што росте горі коріньом?

ENGLISH	SLOVENSKÝ	РУСИНСЬКЫ
Days of spring	Jarné dni	
The days of spring are here	Jarné dni k nám prileteli,	
warm sunny days are near.	jarné dni sú tu.	
Birds in trees, flowers and bees	Vtáky, kvietky, na nich včely,	
the days of spring are here.	jarné dni k nám prileteli.	
Hello	Haló	
Spring comes hurrying,	Jar k nám beží,	
over the hill.	to je zhon.	
Phoning the news trough	Narcis je jej telefón.	

3. задача

Глядайте 8 розділів меджі великым і маленькым образком. Потім тот великый шумні вымалюйте і пошлите нам до редакції.

4. задача

Знаете як ся єжко достане найкорше ку яблочку? Наповім вам! Найкоротша дорожка є тота, де є меншы математічний выслідок. Зато вырахуйте цісла і выслідок напиште до яблочка. Коротшу дорожку означте жовтов фарбов, котра сімболізує ярь.

Сторінку про вас приготвила Сільвія Лисінова, уж тепер ся тішу на вашы одповіді.

Дорогы Русины,

Здружіння інтелігенції Русинів Словенська – секція молоды Русины вас выштыкых сердечні позывать на нашу першу велику (промо) акцію. Приправили сьме про вас 1. Русиньску забаву в Братіславі, котра є добров нагодов зыйти ся зо своїма знамыма, затанцьовати собі, добрі ся забавити, но главні припомянати собі хто сьме і одкы походжаме.

Недавно сьме спустили нашу web stránку <http://molodi-rusiny.yweb.sk/>, де найдете выштыкы актуалны інформації о 1. Русиньській забаві в Братіславі (під плаґатом). Дознате ся, хто вам буде цілый вечір выгравати до ноты, хто вам представить наш русиньський фолклор, як можете выграти образ од академічного маляря Андрія Смоляка, де собі можете резервовати або купити вступенкы і много іншого (позн. –кількість вступенок є лімітована, зато довго не думайте).

Наш web <http://molodi-rusiny.yweb.sk/> вас буде і надале інформувати о наших акціях а віримо, же собі нас зачлените меджі свої облюблены web stránky. ЗІРС – секція молоды Русины є отворена про выштыкых. Хто мать інтерес ся ку нам придати ці даяк іншак нам помочи, най ся любить, озвтите ся, пишите, мейлуйте на: molodi-rusiny@googlegroups.com

З поздравом Йозеф Бадіда, председа секції молоды Русины

Даваме знати:

Вступенкы собі можете купити уж од 14. априля 2008 в наших продайных місцях (позерай <http://molodi-rusiny.yweb.sk/>), або резервовати через інтернет – напиште е-mail на адресу: janka.badidova@gmail.com.

ЗДРУЖІНЯ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА
ZDRUŽENIE INTELIGENCIE RUSINOV SLOVENSKA - sekcia molodi.Rusiny

1. Rusínska zábava v Bratislave

3. máj 2008
Exotika Slovenska
v podaní
Rusínskeho folklóru a tradície

Barvinok z Kamienky
Štart 20:00
Koniec Problem kapela z Bardejova

NIKDY NEBUDE :) (???)
Kde študentský internát
Mladá garda Račianska 103

Predajné miesta
SUPREME style, s.r.o.
Bottova 7 (Pondelok - Piatok 10.00 - 17.00)
Mladá garda - K416 - (Janko) 0904 742 591
Družba - D II 111 - (Maťo) 0908 327 741
Manželaky - G422 - (Janko) 0904 563 454
ŠD Ekonom - +421 903 533 101 (vo večerných +421 908 377 189 hodinách)

INFO: www.molodi-rusiny.yweb.sk
www.rusyn.sk

AKCIU PODPORILI:
ALLEN & OVERY
INFO РУСИН
GALERIA ANDRJEJ SMOLJAK
HABURA - REŠOV
SUPREME style
Okresná a mestská organizácia Rusínskej obrody v Bratislave
rodina Strapončeková

Vstupné: 200 Sk - na mieste | 150 Sk predpredaj
300 Sk - VIP (vino i posedziňa)

Koordináčny výbor Rusínskej obrody na Slovensku so sídlom ul. Levočská 9, Prešov

VYHLASUJE VÝBEROVÉ KONANIE

na obsadenie funkcií:

šéfredaktora a redaktora

rusínskej periodickej a neperiodickej tlače (INFO RUSÍN a UMELECKÁ LITERATÚRA a pod.)

Požadované kvalifikačné predpoklady pre uchádzačov:

- ovládanie rusínskeho jazyka a všeobecný prehľad z rusínskej kultúry a histórie
- odborná spôsobilosť s príslušným vzdelaním (VŠ, USŠ)
 - dobré organizačné a manažérske schopnosti
 - prax v oblasti žurnalistiky

Zoznam dokladov, ktoré účastník v obálke predkladá do výberového konania:

- prihláška do konkurzu
- profesijný životopis
- overená kópia o vzdelaní

Obálku označiť - **Neotvárať výberové konanie!**

Na výberové konanie (predsedovi komisie) predložiť:

- doklad o bezúhonnosti – výpis z registra trestov
- písomne spracovanú koncepciu práce redakcie

Prihlášku do výberového konania spolu s požadovanými dokladmi je potrebné zaslatať alebo osobne doručiť v termíne

do 5. mája 2008 na adresu:

**Rusínska obroda na Slovensku,
ul. Levočská 9, 080 01 Prešov**

Miesto a termín výberového konania bude oznámený uchádzačom písomne najmenej 7 dní pred jeho konaním.

Vladimír Protivňák, predseda ROS

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku za finančnej podpory MK SR.
Poverená funkciou šéfredaktorky: Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová.
Grafická úprava: Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 200,- Sk, do európskych štátov: 350,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciamе. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
„PbZ“
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 03 Prešov 3